

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

I. Γενικά

Η Ειδική Επιτροπή της Βουλής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος πρόκειται σύντομα να ολοκληρώσει το έργο της. Ήδη οι συζητήσεις αναφέρονται στη σχετική με τη “Δικαστική Εξουσία” ενότητα (άρθρ. 87 - 100 Συντ.), ενώ επιταχύνονται οι ρυθμοί για την επεξεργασία των προτάσεων. Μία πρώτη αποτίμηση των εργασιών της Επιτροπής οδηγεί στις εξής επισημάνσεις:

II. Διαδικασία

1. Έχει αποφασισθεί ότι η Επιτροπή δεν διαπιστώνει μόνο την ανάγκη αναθεώρησης επιμέρους διατάξεων του Συντάγματος αλλά προσδιορίζει περαιτέρω και την κατεύθυνση προς την οποία θα πρέπει να κινηθεί το αναθεωρητικό εγχείρημα. Είναι πάντως αυτονόητο ότι δεν δεσμεύει με συγκεκριμένη διατύπωση την Ολομέλεια ή προοπτικά την αναθεωρητική Βουλή. Η Ν.Δ. διαφωνεί με τη θέση αυτή.

2. Δεν ακολουθεί ψηφοφορία μετά τη συζήτηση κάθε ενότητας. Ψηφοφορία διεξάγεται μόνον μετά την ολοκλήρωση των συζητήσεων στο σύνολο της πρότασης. Η πρακτική αυτή είναι καθιερωμένη ήδη από το 1975.

3. Ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. υπέβαλε πρόταση συμφωνίας μεταξύ των κομμάτων, ώστε οι υπό αναθεώρηση διατάξεις να εγκριθούν με πλειοψηφία 151 βουλευτών, και στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή να ψηφισθούν με την αυξημένη πλειοψηφία των 3/5. Κατ’ αυτόν τον τρόπο θα διευκολυνθεί το όλο εγχείρημα της αναθεώρησης στην παρούσα φάση. Η Ν.Δ. διατύπωσε σχετικά αντίθετη άποψη.

III. Επιμέρους ενότητες

Στην ενότητα των “Ατομικών και Κοινωνικών δικαιωμάτων” η συζήτηση ολοκληρώθηκε σε τέσσερις συνεδριάσεις.

α) Γενικές παρατηρήσεις: Η προσοχή επικεντρώθηκε κυρίως στις διατάξεις των οποίων η αναθεώρηση είχε περιληφθεί στις προτάσεις των κμμάτων. Δεστευερόντως συζητήθηκαν πάντως, και προτάσεις αναθεώρησης άλλων διατάξεων, που προέβαλαν στις συνεδριάσεις της Επιτροπής βουλευτές από όλα τα κόμματα. Σε γενικές γραμμές επικρατεί κλίμα συνεννόησης και διάθεση για επιμέρους συγκλίσεις. Εντονες αντιπαραθέσεις παρατηρούνται σε ελάχιστες περιπτώσεις ιδίως μεταξύ μεμονωμένων βουλευτών και όχι μεταξύ κομμάτων. Διαφαίνεται λοιπόν μία γενικότερη συμφωνία για την ανάγκη ευρείας αναθεώρησης του Συντάγματος, με εκσυγχρονιστική φιλοσοφία. Είναι ενδιαφέρον ότι σπανίως επισημαίνεται το πρόβλημα της μη εφαρμογής πολλών από τις ήδη, ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις με σύγχρονο και ανοικτό περιεχόμενο.

β) Ειδικές παρατηρήσεις: i) Εν εκτάσει συζητήθηκαν τα εξής θέματα: i) Η πρόβλεψη ειδικής ρύθμισης για τους αντιρρησίες συνείδησης (άρθρ. 4 παρ. 6 Σ.). ii) Η απάλειψη από το Σύνταγμα της θανατικής ποινής (άρθρ. 7 παρ. 3 Σ.). iii) Η πρόβλεψη διάταξης για την προστασία των προσωπικών πληροφοριών (προσθήκη στο άρθρ. 9 Σ.). iv) Η ανάγκη πρόβλεψης ελέγχου των οικονομικών των εκδοτών (άρθρ. 14 Σ.). v) Η επέκταση των προστατευτικών του Τύπου διατάξεων και στην Ραδιοτηλεόραση, η κατοχύρωση του Ε.Ρ.Σ. ως ανεξάρτητης διοικητικής αρχής και η ρύθμιση του ελέγχου των οικονομικών και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ηλεκτρονικών Μ.Μ.Ε. (άρθρ. 15 Σ.). vi) Το ζήτημα της πρόβλεψης δυνατότητας ίδρυσης ιδιωτικών Α.Ε.Ι. (16 Σ.). vii) Η προστασία του συνόλου των περιουσιακών - και όχι μόνο των εμπορευμάτων - δικαιωμάτων και η πληρέστερη προστασία του δικαιούχου σε περίπτωση απαλλοτρίωσης (17 Σ.). viii) Η γενική αναγκαιότητα της αναθεώρησης του σχετικού με την προστασία του περιβάλλοντος άρθρου του Συντάγματος. Ο καθορισμός ως αποκλειστικώς υπόχρεων των ιδιοκτητών ακινήτων για την εισφορά κοινοχρήστων χώρων (24 Σ.). ix) Η πρόβλεψη της γενικής ρήτρας του "Κοινωνικού Κράτους Δικαίου" στο άρθρο 25 Σ. Στα περισσότερα από τα θέματα αυτά υπήρχαν ήδη επεξεργασμένες προτάσεις των κομμάτων. Σε πολλές περιπτώσεις πάντως παρατηρήθηκαν και διαφοροποιήσεις βουλευτών από την επίσημη θέση του κόμματός τους.

II) Συνοπτικές συζητήσεις ή και απλές νύξεις έγιναν με αφορμή συνήθως μεμονωμένες προτάσεις βουλευτών, για τα παρακάτω θέματα: I) Την κατάργηση του θεσμού της εκτόπισης (άρθρ. 5 παρ. 4 Σ.), ii) την εφαρμογή της αρχής της ισότητας ενώπιον του νόμου σε όλους όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια και όχι μόνο στους Έλληνες πολίτες (άρθρ. 4 Σ.), iii) την προσθήκη ειδικής προστασίας της “σωματικής ακεραιότητας” του προσώπου, ενόψει των εξελίξεων του τομέα της γενετικής τεχνολογίας (άρθρ. 5 παρ. 2 Σ.), iv) την κατάργηση της προσωπικής κράτησης των υποδίκων για πλημμελήματα (άρθρ. 6 παρ. 4 Σ.), v) την γενική προστασία από τις απειλές κατά των ατομικών διακωμάτων από φορείς “ιδιωτικών εξουσιών”, vi) την πρόβλεψη κυρώσεων για τις διοικητικές αρχές που δεν ανταποκρίνονται στην ικανοποίηση του δικαιώματος του αναφέρεσθαι (άρθρ. 10 Σ.), vii) την κατάργηση της προηγούμενης άδειας για την πραγματοποίηση υπαιθρίων συναθροίσεων (άρθρ. 11 Σ.), viii) την θεσμική ενίσχυση σωματείων και συνεταιρισμών (άρθρ. 12 Σ.), ix) την κατάργηση της ρητής αναφοράς στην απαγόρευση του προσηλυτισμού και την ενίσχυση της συνταγματικής προστασίας των θρησκευτικών μειονοτήτων (άρθρ. 13 Σ.), x) την αναθεώρηση του καθεστώτος της “δωρεάν παιδείας” με προοπτική την διαφοροποίησή του κατά κατηγορίες πολιτών (άρθρ. 16 Σ.), xi) την μετάθεση της αρμοδιότητας για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης των απαλλοτριώσεων από τα πολιτικά στα διοικητικά δικαστήρια (άρθρ. 17 Σ.), xii) την θέσπιση ανεξάρτητης αρχής για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών (άρθρ. 19 Σ. - εδώ παρατηρείται γενική συμφωνία -), xiii) την συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος συλλογικών διαπραγματεύσεων για τις συμβάσεις εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων (άρθρ. 22 Σ.) και την θεσμική ενίσχυση των συνδικαλιστικών τους δικαιωμάτων, όπως και των ανάλογων δικαιωμάτων ειδικών κατηγοριών τους (δικαστικών, αστυνομικών, στρατιωτικών) (άρθρ. 23 Σ.).

Τα θέματα αυτά είτε δεν συνάντησαν το ενδιαφέρον της Επιτροπής είτε δεν προξένησαν διαφωνίες ώστε να εξελιχθεί μία σχετική συζήτηση. Εν πάση περιπτώσει δεν αποκλείσθηκαν από την γενικότερη προοπτική της Αναθεώρησης.